ỨNG DỤNG CANVA TRONG THIẾT KẾ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC MÔN MĨ THUẬT NHẰM PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC QUAN SÁT VÀ NHẬN THỨC THẨM MỸ CHO HỌC SINH

DƯƠNG THỊ THU TRANG
NGUYỄN THU HẰNG
VŨ THỊ THU HƯỜNG
Trường Đai học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên

Nhận bài ngày 19/3/2025. Sửa chữa xong 27/3/2025. Duyệt đăng 03/4/2025.

Abstract

Canva is a tool that helps to make knowledge transfer more vivid; supporting teachers to apply active teaching methods in lesson design activities. The article focuses on solving some theoretical issues about the concept, role and principles in using Canva, at the same time providing the process, form of using and exploiting Canva optimally in designing teaching activities for Fine Arts to develop students' observation skills and aesthetic awareness.

Keywords: *Canva, observation and aesthetic perception, application, fine arts.*

1. Đặt vấn đề

Cuộc cách mạng 4.0 đã có những tác động mạnh mẽ tới mọi lĩnh vực của đời sống xã hội và ngày càng khẳng định vai trò quan trọng của công nghệ trong hoạt động giảng dạy. Sự bùng nổ của công nghệ thông tin đã mở ra những hướng đi mới trong ngành Giáo dục. Công nghệ thông tin đã giúp ích cho giáo viên (GV) đạt được hiệu quả cao trong việc thiết kế hoạt động dạy học nói chung, đặc biệt với môn học cần đến tính trực quan nhiều như môn Mĩ thuật. Trong thực tiễn, nhiều tiết dạy Mĩ thuật vẫn còn nặng về lí thuyết, tồn tại lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc và ít có sự kết hợp với các hoạt động thực hành, trải nghiệm. Điều này làm cho học sinh (HS) thiếu cơ hội để phát huy khả năng sáng tạo và thể hiện bản thân, làm giảm sự hứng thú của HS với môn học. Trong giảng dạy chưa có sự linh hoạt vận dụng phương pháp, biện pháp phù hợp, bài dạy còn đơn điệu, ít sáng tạo. Do đó, chưa đáp ứng được yêu cầu đổi mới của ngành học dẫn đến hạn chế kết quả về mặt giáo dục thẩm mĩ. Một trong những công cụ hỗ trợ thiết kế tích hợp rất nhiều tính năng, tiện ích mà hầu như GV nào cũng sử dụng đó là Canva. Canva được xem như một trợ thủ đắc lực giúp các GV sáng tạo, thiết kế được nhiều bài giảng hay và ấn tượng. Sử dụng ứng dụng Canva trong dạy học môn Mĩ thuật giúp cho việc truyền tải kiến thức trở nên sinh động; hỗ trợ GV vận dụng các phương pháp dạy học tích cực vào hoạt động thiết bài giảng. Mục tiêu quan trọng của phát triển năng lực cho HS thông qua môn Mĩ thuật là nâng cao năng lực quan sát và nhận thức thẩm mỹ. Vì vậy việc ứng dụng Canva trong dạy học mĩ thuật là một phương tiện hiệu quả, mở ra không gian giúp cho GV mĩ thuật sáng tạo nhiều hơn trong công tác giảng dạy, mang đến cho HS những bài học sống động gần gũi. Khai thác hiệu quả những lợi ích mà Canva mang lại trong quá trình dạy học và công tác là một trong những yếu tố nâng cao chất lượng dạy học trong giai đoạn hiện nay.

(*) Tạ Thị Hà Lan, Trần Thị Hồng Thắm, Nguyễn Thu Thủy, Trường Đai học Sư phạm Thái Nguyên.
Email: trangdt@tnue.edu.vn

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái quát về Canva trong thiết kế hoạt động dạy học

2.1.1. Khái niệm

"Canva là một website/ứng dụng hỗ trợ thiết kế đồ họa miễn phí. Công cụ cung cấp nhiều tính năng hấp dẫn phục vụ việc thiết kế cho người chuyên và không chuyên. Sức hút của ứng dụng này đến từ việc thiết kế tiện lợi, mọi thao tác kéo thả đều dễ thực hiện. Không chỉ vậy, công cụ còn sở hữu kho ảnh, mẫu, đồ họa, chi tiết động… khổng lồ. Người dùng có thể thoải mái lựa chọn họa tiết trang trí để tạo nên những thiết kế ấn tượng của riêng mình" [4].

2.1.2. Cách sử dụng Canva

Các bước cơ bản khi sử dụng Canva [5, tr.44 – 50]:

Bước 1: Người dùng cần đăng ký tài khoản: Truy cập trang web của Canva: https://www.canva.com/; Chọn đăng ký bằng tài khoản Google, Facebook hoặc email cá nhân; Canva cung cấp cả phiên bản miễn phí và trả phí (Canva Pro) với nhiều chức năng nâng cao hơn.

Bước 2: Chọn mẫu thiết kế: Sau khi hoàn thành việc đăng nhập, người dùng sẽ thấy giao diện chính của Canva; Ở thanh tìm kiếm, nhập từ khóa mô tả loại thiết kế người dùng muốn (ví dụ: "bài thuyết trình", "video"); Canva sẽ gợi ý rất nhiều mẫu thiết kế có sẵn; Lựa chọn mẫu thiết kế phù hợp với nhu cầu của người dùng và nhấp vào để bắt đầu chỉnh sửa.

Bước 3: Tùy chỉnh các thiết kế: Thay đổi kích thước: Kéo các góc của khung hình để thay đổi kích thước thiết kế; Chỉnh sửa văn bản: Nhấp đúp vào văn bản để thay đổi nội dung, phông chữ, màu sắc, kích thước; Thay đổi hình ảnh: Nhấp vào hình ảnh và chọn "Thay đổi hình ảnh" để tải lên hình ảnh từ máy tính hoặc chọn từ thư viện của Canva; Thêm các yếu tố: Canva cung cấp rất nhiều yếu tố thiết kế như hình dạng, biểu tượng, đồ họa, bạn có thể kéo thả chúng vào thiết kế của mình; Chỉnh sửa màu sắc: Sử dụng công cụ chọn màu để thay đổi màu sắc của các yếu tố trong thiết kế.

Bước 4: Sắp xếp các lớp: Các yếu tố trong thiết kế của người dùng sẽ được xếp thành các lớp. Bạn có thể điều chỉnh thứ tự các lớp để quyết định yếu tố nào sẽ hiển thị ở trên cùng.

Bước 5: Tải xuống: Khi hoàn thành thiết kế, bạn có thể tải xuống với nhiều định dạng khác nhau như JPG, PNG, PDF.

Bước 6: Chia sẻ: Canva cho phép người dùng chia sẻ thiết kế của mình trực tiếp lên các mạng xã hội hoặc gửi link cho người khác.

2.1.3. Vai trò và ý nghĩa ứng dụng Canva trong thiết kế hoạt động dạy học

Canva có thể thay thế các slide PowerPoint đơn điệu bằng các slide Canva đầy màu sắc và hình minh họa sống động, giúp HS tập trung và vui vẻ hơn. Phương pháp này trình bày kiến thức theo cách dễ hiểu bằng sơ đồ, hình ảnh, số liệu, v.v... giúp mọi người dễ dàng tiếp thu kiến thức hơn. Tạo sơ đồ tư duy trực quan để giúp HS tạo ra mối liên hệ logic giữa kiến thức của mình.

Sử dụng Canva để tạo các trò chơi tương tác như ô chữ, câu đố, trò chơi ghép hình, v.v... để giúp HS vừa học vừa chơi. Thiết kế các bài tập thực hành và trò chơi theo nhiều định dạng khác nhau để giúp HS rèn luyện kỹ năng. Tạo các thẻ ghi nhớ về từ vựng hoặc biểu thức toán học để giúp HS ôn tập hiệu quả. Các mẫu được thiết kế có thể giúp HS thảo luận theo nhóm và rèn luyện kỹ năng đối thoại và giao tiếp. Thiết kế diễn đàn thảo luận tương tác để thúc đẩy các cuộc thảo luận hấp dẫn.

Canva cung cấp hàng nghìn mẫu thiết kế miễn phí với giao diện đơn giản, dễ sử dụng, cho phép tùy chỉnh màu sắc, phông chữ và hình ảnh giúp GV dễ dàng tạo ra các sản phẩm chất lượng cao.

Canva cho phép HS tạo ra sản phẩm của riêng mình và khuyến khích sự sáng tạo. Canva có thể được sử dụng để tạo đồ họa cho mọi cấp độ giáo dục, từ các hoạt động đơn giản dành cho trẻ mẫu giáo đến các bài giảng chuyên nghiệp dành cho sinh viên.

Canva là một công cụ thiết kế đồ họa trực tuyến tuyệt vời mà GV có thể sử dụng để tạo ra trải ng-

hiệm học tập hấp dẫn và hiệu quả hơn. Canva không chỉ giúp GV tiết kiệm thời gian mà còn cho phép họ tạo ra các tài liệu hướng dẫn chất lượng cao giúp nâng cao chất lượng giảng dạy [5].

2.2. Năng lực quan sát và nhận thức thẩm mỹ trong Chương trình giáo dục phổ thông 2018

Năng lực mĩ thuật được bồi dưỡng phát triển với các thành phần: quan sát và nhận thức thẩm mĩ, sáng tạo và ứng dụng thẩm mĩ, đánh giá thẩm mĩ. Năng lực quan sát và nhận thức thẩm mĩ được hiểu là sự biểu đạt về cảm xúc, suy nghĩ, thái độ, cử chỉ, ngôn ngữ… trước sự chân thực của cái đẹp trong tác phẩm nghệ thuật và cuộc sống xung quanh. Đối với môn Mĩ thuật, năng lực này được ghi nhận bởi các biểu hiện của học sinh qua nhận biết một số yếu tố cơ bản ở tác phẩm nghệ thuật, yếu tố tạo hình ở đối tượng thẩm mĩ; bước đầu tiên ở học sinh cảm nhận cái đẹp ở đối tượng thẩm mĩ và giá trị của tác phẩm nghệ thuật rồi liên tưởng, thực hành sáng tạo.

Trong quá trình học tập và trải nghiệm, khả năng quan sát của HS vẫn luôn được vận động diễn ra xuyên suốt quá trình. Các em HS sẽ được giáo viên cho tiếp cận với đối tượng quan sát. Các đối tượng quan sát rất phong phú và đa dạng có thể được lấy từ Internet, trong cuộc sống thực tiễn hay trong những tác phẩm nghệ thuật ... Các đối tượng quan sát có thể đi từ chi tiết nhỏ nhất như hình dáng của một chiếc lá hay màu sắc, cấu trúc của một tòa nhà. GV hướng dẫn sẽ tổ chức cho HS hoạt động quan sát đi từ bao quát tổng thể đến chi tiết bộ phận. Mục đích của việc này là giúp cho các em có thêm những hiểu biết cần thiết về Mĩ thuật thông qua việc quan sát. Tùy vào tâm lý lứa tuổi và đối tượng HS thì GV sẽ lựa chọn vận dụng phương pháp quan sát này sao cho phù hợp nhất.

Sau khi HS tiến hành quan sát đối tượng thẩm mỹ, không còn đơn giản là việc nhìn thấy hình ảnh của đối tượng ở bên ngoài mà còn đi sâu vào phân tích các chi tiết yếu tố ở bên trong như phân tích cách tạo hình của đối tượng như thế nào? Màu sắc ra sao? Bố cục đã hài hòa hay chưa? Thậm chí là phân tích được ý nghĩa ẩn chứa đằng sau đối tượng quan sát ấy. Năng lực nhận thức thẩm mĩ được biểu hiện rõ ràng thông qua việc cá nhân mỗi người bày tỏ được cảm xúc, thái độ, ngôn ngữ cử chỉ khi chiêm nghiệm, quan sát một tác phẩm nghệ thuật nào đó, biết thưởng thức cái đẹp và hiểu được trọn vẹn giá trị mà tác phẩm đó đem lại. Khi đó học sinh sẽ biết cách vận dụng được những hiểu biết về cái đẹp vào thực tế để tạo nên một môi trường thẩm mỹ lành mạnh, giúp các em có một cái nhìn tinh tế hơn trước vẻ đẹp của cuộc sống.

2.3. Nguyên tắc thiết kế hoạt động dạy học sử dụng Canva trong dạy học môn Mĩ thuật

2.3.1. Phù hợp với đặc trưng môn Mĩ thuật

Canva là một công cụ tuyệt vời giúp tạo ra các hoạt động hấp dẫn và thú vị cho môn Mĩ thuật. Khi sử dụng Canva, HS có thể thỏa sức sáng tạo, đồng thời tìm hiểu các nguyên tắc thiết kế cơ bản. Đây là một cách tuyệt vời để tích hợp công nghệ vào giảng dạy nghệ thuật, giúp HS rèn luyện kỹ năng nghệ thuật và kỹ năng công nghệ số. Để tổ chức hoạt động học tập môn Mĩ thuật cho HS đạt hiệu quả cao, GV sẽ sử dụng Canva thiết kế hoạt động dạy học nhằm giúp HS được tiếp cận và ứng dụng mĩ thuật vào đời sống, hiểu rõ mối quan hệ giữa mĩ thuật với văn hoá, xã hội, gắn kết mĩ thuật với các môn học và hoạt động và giáo dục văn hoá, qua đó giúp HS định hướng nghề nghiệp trong tương lai, cũng như chủ động tham gia hoạt động văn hoá nghệ thuật và đời sống xã hội.

2.3.2. Phù hợp với đặc điểm tâm sinh lí học sinh

HS có sự phát triển tư duy logic, trí tưởng tượng phong phú, dễ dàng thể hiện cảm xúc, có khát khao được thừa nhận. Các em thích thể hiện bản thân thông qua sáng tạo nghệ thuật, đồng thời cần sự động viên, khuyến khích và phản hồi tích cực từ người lớn. Hiểu rõ đặc điểm này sẽ giúp GV thiết kế các hoạt động dạy học sử dụng Canva cho HS một cách đơn giản, thú vị và dễ tiếp cận để kích thích sự sáng tạo và hứng thú học tập của các em. Tri giác của HS luôn gắn với hình ảnh trực quan và hoạt động thực tế, gần gũi trong cuộc sống hàng ngày dưới sự hướng dẫn của GV. HS thường bị thu hút bởi các hoạt động mới lạ, có màu sắc, độc đáo so với thông thường nên trong hoạt động dạy học cung cấp tri thức cho các em đòi hỏi GV phải có phương pháp giảng dạy thích hợp nhằm phát

huy tính sáng tạo. Như vậy, Canva là công cụ tuyệt vời để HS có thể tạo ra các sản phẩm thiết kế rất gần gũi với các em như thiệp mừng, truyện tranh, bảng chữ cái, tranh vẽ, giúp các em phát triển khả năng nghệ thuật và kỹ năng sử dụng công nghệ.

2.3.3. Phù hợp với thực tiễn dạy học

Khi thiết kế các hoạt động dạy học môn Mĩ thuật cần lựa chọn nội dung phù hợp với mục tiêu giáo dục, đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi của HS và điều kiện giảng dạy tại địa phương. Một bài dạy sinh động, hấp dẫn không chỉ giúp HS có thêm kiến thức về nghệ thuật mà còn kích thích sự sáng tạo, tư duy thẩm mỹ và khả năng thể hiện bản thân. Khi sử dụng các công cụ như Canva để thiết kế hoạt động dạy học, GV cần nghiên cứu kỹ lưỡng mục tiêu của bài học, xác định nội dung chính và lựa chọn phương pháp giảng dạy linh hoạt để tạo sự hứng thú và thúc đẩy việc học tập của HS. Sự kết hợp giữa phương pháp giảng dạy trực quan, trải nghiệm thực hành và ứng dụng công nghệ sẽ làm cho bài học trở nên sinh động và hấp dẫn hơn.

2.3.4. Phát triển năng lực và phẩm chất cho học sinh

Mục đích của việc sử dụng Canva trong thiết kế các hoạt động nhằm hỗ trợ HS trong việc hình thành và phát triển khả năng mĩ thuật thông qua những trải nghiệm thực tế; đồng thời khuyến khích sự chủ động và tích cực ở HS, giúp hình thành và phát triển năng lực đặc thù của chương trình môn Mĩ thuật, ngoài ra còn góp phần phát triển các năng lực chung và phẩm chất chủ yếu ở HS. Các hoạt động giảng dạy có sử dụng Canva giúp cho người học có cơ hội để trải nghiệm và tìm hiểu về mĩ thuật, từ đó tiếp thu nhiều kiến thức cũng như kỹ năng trong lĩnh vực này, nhận thức được sự liên quan giữa mĩ thuật và đời sống và cải thiện khả năng áp dụng kỹ năng mĩ thuật vào thực tiễn. Bên cạnh đó, việc làm quen với mĩ thuật thông qua nhiều hình thức hoạt động được tổ chức sẽ "góp phần hình thành, phát triển các phẩm chất yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm; các năng lực tự chủ và tự học, giao tiếp và hợp tác, giải quyết vấn đề và sáng tạo" [1, tr.4].

2.4. Thiết kế hoạt động dạy học môn Mĩ thuật ứng dụng Canva phát triển năng lực quan sát và nhận thức thẩm mỹ cho học sinh

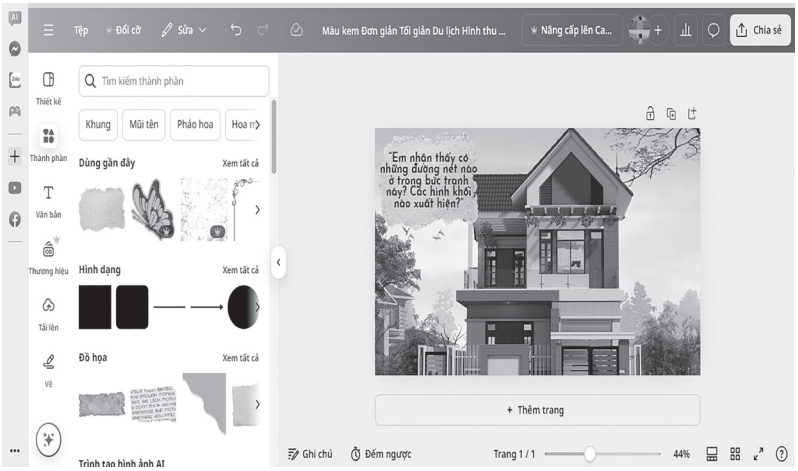
Để thiết kế hoạt động quan sát và nhận thức thẩm mĩ, người dạy có thể sử dụng ứng dụng Canva để xây dựng nội dung hoạt động dạy như sau: Trình chiếu hình ảnh/video nhằm mục đích quan sát một tình huống cụ thể; Để HS chủ động khám phá trọng tâm hoạt động và đặc điểm đối tượng, GV trình chiếu yêu cầu hoạt động kèm theo các câu hỏi gợi ý; Sau khi HS chia sẻ cảm nhận về đối tượng quan sát, GV sẽ trình chiếu tóm tắt về đặc điểm và giá trị thẩm mĩ của đối tượng đó. Lưu ý: Yêu cầu quan sát cần được thiết kế sao cho khơi gợi được tính tò mò và thôi thúc học sinh chủ động tìm hiểu môi trường xung quanh và cuộc sống. Ví dụ tình huống: GV sử dụng ứng dụng Canva thiết kế hoạt động quan sát đường nét và hình khối trong tranh vẽ để HS nhận biết được các loại đường, nội dung của hoạt động là "tìm hiểu đường nét trong các bức ảnh, tranh vẽ."

Trình tự các bước thực hiện (xử lí tình huống):

Bước 1: Xác định yêu cầu cần đạt: HS nhận biết được các loại đường nét (thẳng, cong, gấp khúc, lượn sóng…) và hình khối cơ bản (vuông, tròn, tam giác…) thông qua quan sát tranh phong cảnh, tranh minh họa hoặc tranh trừu tượng.

Bước 2: Lựa chọn học liệu số" Sau khi xác định được yêu cầu cần đạt, GV lựa chọn học liệu số phù hợp để sử dụng ứng dụng Canva thiết kế hoạt động dạy học như hình ảnh, video liên quan đến tranh vẽ có nhiều đường nét và hình khối rõ ràng. Cụ thể, GV có thể đưa vào trang trình chiếu video hoặc hình ảnh về tranh phong cảnh sử dụng các loại đường nét khác nhau, tranh minh họa nhân vật với hình khối đơn giản, sơ đồ phân loại các loại đường nét và hình khối trong hội họa.

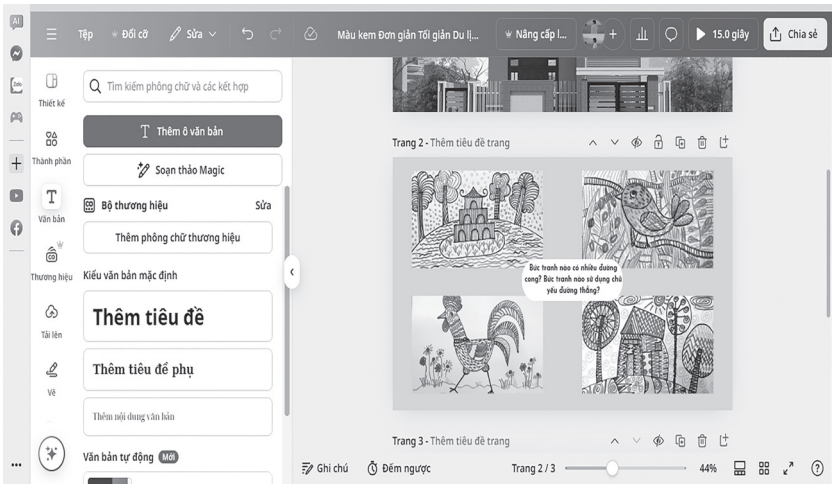
Bước 3: Thiết kế hoạt động dạy học" Slide thứ nhất: Chèn ảnh về tranh phong cảnh với nhiều đường nét khác nhau; GV dẫn dắt hoạt động bằng câu hỏi mở để kích thích sự chủ động của HS: "Em nhận thấy có những đường nét nào ở trong bức tranh này? Các hình khối nào xuất hiện?".

Kích chuột vào "Thành phần" và chọn một hình dạng hoặc một khung nền bất kì để tạo khung câu hỏi, sau đó ấn chuột vào " Văn bản" -> Nhập câu hỏi, đồng thời chọn font chữ cho phù hợp (để dễ nhìn nên chọn font Arial), cỡ chữ vừa phải để HS cả lớp có thể quan sát được câu hỏi.

Tiếp tục tạo hiệu ứng cho khung câu hỏi, GV có thể tạo hiệu ứng đẹp mắt để cho chạy video, ấn vào khung câu hỏi rồi chọn "Chuyển động" ở phía bên trái và chọn hiệu ứng mình muốn. Sau khi khung câu hỏi biến mất, ấn vào nút chia sẻ và chọn thuyết trình để phát video.

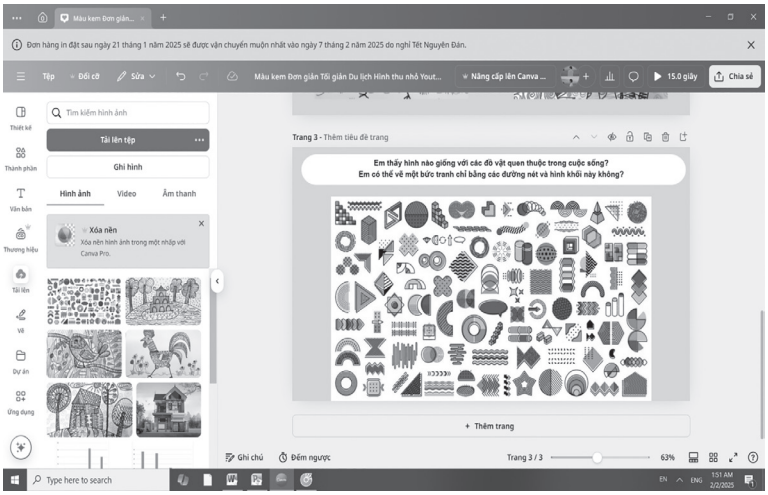
- Slide thứ hai: Chèn tranh vẽ minh họa các loại đường nét. GV hiển thị các bức tranh vẽ sử dụng nhiều loại đường nét khác nhau; Đặt câu hỏi "Bức tranh nào có nhiều đường cong? Bức tranh nào sử dụng chủ yếu đường thẳng?".

Để chèn các ảnh vào slide, chọn "Tải lên" -> tải ảnh đã lưu trước đó lên; Căn chỉnh các ảnh cho phù hợp để dễ dàng quan sát. Tạo hiệu ứng xuất hiện cho từng ảnh, chọn "Chuyển động" rồi chọn hiệu ứng xuất hiện phù hợp; Tạo câu hỏi, trong "Thành phần" -> hình dáng bất kì -> chọn khung cho câu hỏi -> nhập câu hỏi. Chọn hiệu ứng xuất hiện cho câu hỏi, làm tương tự như trên.

- Slide thứ ba: Chèn hình ảnh các loại đường nét và hình khối. GV chèn hình ảnh các loại đường nét (thẳng, cong, gấp khúc…) và hình khối (vuông, tròn, tam giác…); Đặt câu hỏi gợi mở để HS thảo luận, thực hành: "Em thấy hình nào giống với các đồ vật quen thuộc trong cuộc sống?(ví dụ: hình tròn giống cái bánh xe, hình tam giác giống mái nhà...). Em có thể vẽ một bức tranh chỉ bằng các đường nét và hình khối này không?". Để chèn các ảnh vào slide, chọn "Tải lên" -> tải ảnh đã lưu trước đó lên: Căn chỉnh các ảnh cho phù hợp để dễ dàng quan sát. Tạo hiệu ứng xuất hiện cho từng ảnh, chọn "Chuyển

động" rồi chọn hiệu ứng xuất hiện phù hợp; Tạo câu hỏi, trong "Thành phần" -> hình dáng bất kì -> chọn khung cho câu hỏi -> nhập câu hỏi. Chọn hiệu ứng xuất hiện cho câu hỏi, làm tương tự như trên.

3. Kết luận

Trong bối cảnh công nghệ số hiện nay, việc phát triển năng lực số cho GV mĩ thuật không chỉ là một xu hướng mà là một yêu cầu cấp thiết. Theo chúng tôi, việc thiết kế và tổ chức dạy bài học môn Mĩ thuật cần được chú trọng và để đạt được hiệu quả theo mong đợi thì bản thân mỗi GV cần đầu tư công sức, thời gian để trau dồi thêm cách khai thác công nghệ thông tin, linh hoạt theo điều kiện dạy học của trường, tâm sinh lí của HS địa phương mình và bổ sung thêm các cách sử dụng công nghệ thông tin để đem lại kết quả cao trong dạy học nhằm phát triển năng lực thẩm mĩ của HS. Bài viết "Ứng dụng Canva trong thiết kế hoạt động dạy học môn Mĩ thuật nhằm phát triển năng lực quan sát và nhận thức thẩm mỹ cho HS" đã nghiên cứu và phân tích vai trò của Canva mang lại, đồng thời đưa ra quy trình sử dụng nhằm khai thác và nâng cao năng lực quan sát và nhận thức thẩm mĩ cho HS cũng như mang lại hiệu quả cao cho GV nhằm nâng cao chất lượng dạy và học.

Tài liệu tham khảo

[1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông môn Mĩ thuật* (cấp Tiểu học), Hà Nội.

[2] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình tổng thể*, Hà Nội.

[3] Nguyễn Thị Nhung (tổng chủ biên, 2022), *Mĩ thuật 3, bộ sách Chân trời sáng tạo*, NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.

[4] Nguyễn Thị Nhung (tổng chủ biên, 2022), *Sách giáo viên Mĩ thuật 3, bộ sách Chân trời sáng tạo*, NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.

[5] Trần Đức Chính (2024), *Hướng dẫn thiết kế - biên soạn bài giảng hấp dẫn bằng PowerPoint & Canva,* NXB Thanh niên, Hà Nội.

[6] Đỗ Thị Thanh Huyền (2022), *Giáo dục, phát triển ý thức thẩm mỹ cho sinh viên khoa tạo dáng công nghiệp - Trường Đại học Mở Hà Nội dưới tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 hiện nay*, Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Mở Hà Nội, số 93, tháng 7.